

SUBSCRIPTION RATES  
United States of America one year \$6.  
Canada, Europe & c. one year \$1.50

Srbooran published every Thursday at  
62 W. 22 Street, New York, N. Y.

# СРБОРАН

SRBOBRAN

SERB NATIONAL PAPER AND THE ORGAN OF THE SERB FEDERATION "SLOGA".

СРПСКИ НАРОДНИ ЛИСТ

ОРГАН САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРВА СЛОГА

Број 406

ЊУЈОРК, Н. Ј., Четвртак 20. Јула 1917.

ГОДИНА 7.

## Најсветлија страна Српства и овде

НАШ СЕЉАК И РАДНИК У АМЕРИЦИ ЗА НАРОДНИ  
ИДЕАЛ.

— Пише Милан Прибичевић.

Увек, у свима временима нашег Српског живота, најсветлију страну нашу народну, у жртвама и заслугама за народну ствар, представљао је оно што је чинио сељак наш и радник за народни идеал.

У чему је величина Косова и Видовдана? Јели у томе што свети Лазо са војводама и кнезевима пође у бор. Причести се у Грачаници са народом. И паде са целим њим. Желели чисто и сјајно вечно царство части и поштења, а не хтетијуки срамно господство под Турицима?

Не.

Вечито значење Косова и Видовдана, не само српско, него светско, у другом је нечем. У томе је, што када паде Лазар и племство, и сруши се држава и господство, а остале сељак сам у забегу у шуми, без вођа и књига и школа, што тај сељак не оде тада у Турке. Он не заплака и не прокле Лазара. Не осуди жртву косовску. Напротив. Гладан, го, бос, жедан, као зверка сакривајући се по забеговима, без и једне школе и књиге, сељак, тужни роб, сазида од Косовске жртве Храм свети у шесми народној. Узе погибију као идеал, као славу народну. Проклетство баци на они који издадоше. Свештима напади, они који умреше за слободу. Сељачка душа српска пријатељи као идеал умирање за слободу. Она тиме уздиже народно име Српско и племе у висине оног што је најлепше у стварању народа најбољих. То је правда и умирање за правду. Цело једно племе узе то за светињу. Онај ко то пронађе и утврди и предаде потомству јест народни слој најдоњи наш, сељак наш!

У тами робовања оста народ векове. Попеца се сељаштво наше. Једно остале у Србији, и Црној Гори, Босни и Херцеговини, а друго бегаше у Аустрију. Оно мало господе што остале у њему пропаде борећи се или се потурчи, или помађари и пошваби. Али остале сељак веран, хајдукујући кроз цело Српство, а Црна Гора цела, без иједног господина, хајдукова вечно за слободу.

Претури, поцепан робујући двама царствима, турском и шапском, без знања и имања, векове робовања сељак наш, преко својих плека, а одржа светињу своју: љубав за правду и слободу и схватање да треба за њу умрети. Одржа се и диже се на оружје у Србији 1804. Он, сам самџат сељак српски против царства турског, тада најсилнијег. Ратова осам година, би прогађен, поклан и растврен опет у забегове. Али после три године диже се поновно, 1815. Диже и извојева први почетак слободне Србије.

Сва прва господа Србије били су неписани сељаци. Прво оружје косе и мотике. Први топ који пуче на Балкану за Правду Српску и Слободу био је од трешњевог дрвета, направљен сељачком руком, напуњен, нанишањен и опаљен.

Кrvavе буне Боке Которске, Херцеговине и Босне против Турака и Аустрије седамдесетих и осамдесетих година и борбе Војводине против Мађара 1848, борбе су сељака. Ратови Србије и Црне Горе у исто време ратови сељачких војска са стајашинама сељацима и полусељацима. Политичке борбе Милетића у Војводини, и најновије Срба из Босне и Херцеговине и Хрватске, са жандарима на изборима, тамницама и вешалима, борбе су сељака наших, који листом пођоше у борбу уз господу своју, чим их позваше. Јер, шта су и могли друго када су они, сељаци, тој својој господи у аманет дали, за науку и поуку и управљање, светињу Косова и Видовдана, коју они сељаци створише, идеал: да треба слободу волети изнад свега и за њу умирати до последњег.

Само такав сељак и радник, са таквом свести и љубави о правди и слободи, могао је да створи годину 1912 и 1913 и 1914 и 1915 и 1916 и 1917, ове страшне и сјајне кrvavе године умирања Србије за небеско царство на земљи.

Године 1912, у дане мобилизације, у далеким шумама ван света и путева, тамо где их нико не види, трчали су гомиле сељака окићене цвећем, са пењом, журећи у градове под оружје. А, између градова на станицама гушале су се око тога ко ће пре ути у воз. Ко није могао унутра пео се на кров. Губили су главе кроз тунеле, али су се за то пели опет други. Ко не зна за Куманово, Мрдаре, битку на Прилишту, страшну ону на Битољу и марш кроз планине и снег, без леба и воде, на Јадранско море? 1912 година није била војна него трчање се-

љака до циљева светих које му је оставило његово старо пређање сељачко Косова и Видовдана. Сељак Србије на Једрену у снегу, из кога му вири само глава и сељак Црне Горе који кида жице Тарабоша голим рукама и Крвава Брегалница, на којој оба заједно сломише поду навалу хуна Бугарских, 1914 са Цером, и Гучевом, Рудником, Љигом и Београдом, слике су достојне Косова. А 1915 са страхотама борбе на све стране и посртањем народа кроз Албанију, као оно Исуса Христа под крстом на Голготу, јест догађај који прелази Косово...

Из свега тога шта је могло изјавити? Ништа друго до овог што видимо: клањање свих народа поштених, од најмањих до највећих, величини српског сељака данас доле на Битољу пред Прилином, где он у последњем остатку снаге своје, топени се као последњи снег на сунцу, веран остаје идеалу свом сељачком да: треба до последњега умрети за Правду и Слободу!

Све школе и науке које је имао сељак српски нису утрнуле у њему стару светињу косовског веровања. То је и право. Јер права школа даје ту исту науку, коју је сељак наш без школе створио, због чега је и велики. То је школа вечна о вечном. Наука о правди и љубави за правду, понизност појединача према добру целине, пожртвовање појединца за све оно што је лепо и племенито.

Школе и науке кроз које су пролазили сељаци српски ни су их измениле. Изјавио они у последње ратове са Косовском идејом својом и ево данас последњих сељака српских у средоголемог страдања где држе високо исту мисао.

Слобода Србије и демократизам њених закона само је развио косовску идеју њених сељака. Оплодио је и обогатио. Борећи се за правду и слободу, бори се он за уједињење свих земаља својих. За власт своју политичку и привредну у њој. За своје сељачко господство на сваком парчету своје земље. За демократизам који је идеал вечни човечанства. Најсјајнија страна нашег целог српског живота јест у томе, а јест и најсјајнија наше данашње борбе.

Дивно је прекрасно што је та сјајна страна, мање више, свуда једнако јака, код свих делова нашег сељаштва. Код оних под Аустријом слична је оној Србијиних.

Докази најновији томе су безбройне хиљаде Срба војника Аустрије који побацаше оружје златвора Мађара и Шваба и уједињење уједињење у Југоисточну Србију. За своје сељачко господство на сваком парчету своје земље. За демократизам који је идеал вечни човечанства. Најсјајнија страна нашег целог српског живота јест у томе, а јест и најсјајнија наше данашње борбе.

Но највећи доказ да су Срби сељаци свуда исти и свуда увек први борци за слободу и правду јесте све ово што видимо из живота и рада нашег радника у Америци.

Дошао је из Аустрије гоњен бедом, изгнаник и мученик, у туђи далеки свет, на тешки рад. Дошао је без вођа. Радио је овде, са мало гospode или нимало. Слао је кућу на дом, а овде се организовао, дајући и овде. Када се завири у колонију српску, коју год било, види се чудо које он чини. Српско име је сачувао и дичи се данас њим. Српске значке носи. Српског друштва је члан. Издржава друштво, читаоницу, пркву, школу, барјаке купује, на сваку забаву српску идеју дајући прилог, на све заборве и разговоре народне долази, губећи многе наднине за то. Јулајом руком својом послao је он стотине хиљада добровољног прилога и разних дарака, преко раније Народне Одbrane и других друштава, и иначе, а шаље и сада пре ко сада је, за спрочад Српску и рањенике. А када је дао све то, новац и време у послу по друштвима, одлазио је као добровољац и главу своју да даје. Има ли већи неко од њега данас овде у Америци? Нема, заиста!

После свега тога, када му се дошло и рекло: слава ти и част, све је то лепо што си учинио, но то није дosta. Тражи се данас још више. Борбе очајне наишли су последњи часи. Тражи се да се уједињимо сви. Оканимо се сваке политичке семаље. Уједињени тако, тражи се, да докажемо Аустрији и целом свету да смо за своју слободу. То можемо само, ако се сви ми из Аустрије који смо слободни дигнемо на оружје. Не као добровољци, на мобилу, за милост, него по дужности, као народ који иде на буну. Када се иде на буну, сви иду који пушку носити могу. Пођи за то чео. Само ко има жену и дете овде нека остане, сви други напред. Када му је речено то, шта видимо? Ово што се догађа кроз Америку. Покрет силен сељака Срба Америке који се, ево, сложио. Основао је за неколико месеци широм Америке 104 Одбора Народне Одbrane, у којима су сви заједно, \$20.000 даје већ тако уједињен за родне муке, а што је најдивније, ево га у стотинама и хиљадама где одлази у борбу за слободу на Битољ и Прилип.

Колика је то жртва и заслуга...

Богат живот остављају, лепе наднине и одело, уживаша

око себе. Са једног краја света иду на други. Преко далеких мора хрле у косовску борбу. Колико их има, и мәњих и углавних, који их одговарају, једни јер служе түђину или су борци само за свој лични бизнис, други из слабости и по метености умне и душевне. Па све то радник наш савлађује. Као што оног у Србији учини демократија заљубљенијим у Косовску мисао, тако овог овде слободна Америка учини само јачим за разумевање исте мисли. Прелази преко свега што му смета хита наш радник Амерички, сам се водећи натраг, као што се сам довео овамо, без господе и вођа, преко далеких мора, у борбу за свету косовску мисао правде и слободе. Зар то није величанствено?

Почео је тек. Ове стотине и хиљаде што одошле почетак су само. Велики бројеви тек ће доби.

Нека иде са срећом и славом!

Ових дана пронесе 600 радника наших из Пенсилваније и Охаја, Личана, Бановца, Босанаца и Војвођана, под именом „Видовданци”, заставе слободе, Српску и Америчку, кроз Париз. Испред очију великог века државника које се тада добија, Срб ће добијати, него су их њој слала, Што се тиче „Србобрана”, уредништво његово тражило је само податке, па их је и добија, као што ће увек добити и сваки други наш југословенски лист који их затражи.

Из канцеларије потпуковника Прибичевића.

## ЈЕДНО ОБЈАШЊЕЊЕ.

Потужила се једна новина да јој нису давани податци лежије „Видовданца” и „Зрњске Чете”, а да су давани другим листовима. Овим се објашњава да ова канцеларија није од своје стране слала ни једној новини податке. Податке су имали „Амерички Србобран“ и „Хрватски Свјет“, зато што су они тече и спремали. Та два листа не само да нису податке од канцеларије добијала, него су их њој слала, Што се тиче „Србобрана“, уредништво његово тражило је само податке, па их је и добија, као што ће увек добити и сваки други наш југословенски лист који их затражи.

## Из Српства и Југословенства

Српска Влада у Солуну. По последњим вестима, Српска Влада напушта острво Крф и прелази у Солун. Престолонаследник Александар прешао је у Солун још пре неколико месеци. Министар Војни генерал Б. Терзић тако исто, а сад прелази и целокупна Српска Влада. Пада у очи да ова вест долази одмах после Балканске конференције, одржане прошле недеље у Паризу. Значи дакле да су били потпуно основани гласови, по којима је главни задатак конференције био савезничка офанзива на Балкану. Главна сметња крећу се у овоге савезничке војске на Македонском фронту отклоњена је у Грчкој не само нема вишег негдашњег краља Константина, него нема ни његових пришпета. Пред саму Балканску Конференцију уклоњени су из грчке војске сви они официри којима је милија пруска чиновац од слободе грчког народа, и на тај је начин престала свака опасност да позадину македонског фронта. Одмах после тих промена на дошло је повлачење савезничке посаде из поједињих грчких области, која ће сад бити употребљена на фронту против непријатеља, а тако исто је дошао и одлазак Српске Владе у Солун, која ће сад бити много ближи и храброј Српској Војсци, и Скопљу, Нишу и Београду. Нека је срећом.

Црногорски Збор. У прошлу недељу одржан је у Српском Дому збор Црногора из Њујорка и Јонија, којим су га Милош Ивановић, народни првак, и члан Црногорског Одбора за Народно Уједињење, и г. Ђура Вук Мировић, члан црногорске омладинске организације „Јединство“, отпочели свој рад у Америци.





